

BEREDSKABSPLAN ÆRESRELATEREDE KONFLIKTER OG NEGATIV SOCIAL KONTROL

Opdateret februar 2026

Til medarbejdere

Esbjerg
Kommune

Arbejdsgruppen består af repræsentanter fra:

- Voksen social
- Voksen myndighed
- Uddannelseshuset
- Integrationshuset
- Familierådgivningen
- Specialiseret team v. Syd- og Sønderjyllands Politi
- Sekretariatet for Borger & Arbejdsmarked

Historik:

- Trådt i kraft december 2023
- Revideret september 2024
- Opdateret februar 2026
- Revidering planlagt i 2027

FORORD

Beredskabsplanen har til formål at gøre det lettere for dig som fagperson at handle hensigtsmæssigt, når du har en bekymring om eller bliver opmærksom på, at et barn, en ung eller voksen udsættes for negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter.

Ved æresrelaterede konflikter forstås konflikter, der opstår inden for nære familiære relationer, hvor konflikten skyldes en opfattelse af, at familiens ære er blevet krænket. I denne familiestruktur kan der opstå en undertrykkende adfærd, der kan komme til udtryk som negativ social kontrol for at afværge, at familiens eller netværkets ære krænkes.

Beredskabsplanen indeholder generel viden, opmærksomhedspunkter og information om indsatser/mulige handlinger i forbindelse med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

Beredskabsplanen skal være grundlag for både en forebyggende- og en indgribende indsats.

I den forebyggende indsats, når du oplever negativ social kontrol fra fx forældre, søskende eller ægtefæller, er jeres samarbejde og dialogen ofte et vigtigt første skridt. Det kan være dialogen om, hvorfor der er modstand mod, at en ægtefælle skal i aktivering eller at et barn skal deltage i svømning eller lejrskole. I mange tilfælde vil det være muligt at gøre de pårørende trygge via dialog og fjerne modstanden.

Når du har mistanke om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, der kalder på en mere indgribende indsats, understøtter beredskabsplanen en hurtig og professionel håndtering af situationen. Der er udarbejdet actioncards, der beskriver sagsgangen ved bekymring, og du kan bruge dem selvstændigt som handleanvisende i konkrete akutte situationer.

Beredskabsplanen og actioncards er udarbejdet i Borger & Arbejdsmarked og Børn & Kultur med deltagelse af eksterne samarbejdspartnere og repræsentanter fra Fritid Sundhed Omsorg & Social.

Beredskabet og relaterede oplysninger som fx links kan findes på Esbjerg Kommunes hjemmeside.

Hvordan ser æresrelaterede konflikter ud?

Ved æresrelaterede konflikter forstås konflikter, der opstår inden for nære familiære relationer, hvor konflikten skyldes en opfattelse af, at familiens ære er blevet krænket. Familiens ære er knyttet til en opfattelse af familien som en samlet enhed – et fællesskab, hvor den enkeltes handlinger påvirker hele familien og dens ære. Familien kan både omfatte den nære familie og den udvidede familie – også i andre lande. Æresbegrebet kan gøre sig gældende i alle familier, og det er ikke knyttet til bestemte religioner eller kulturer.

Oplevelsen af, at familiens ære krænkes kan fx opstå i tilfælde, hvor et familiemedlem har en kæreste, har sex uden for ægteskabet eller har valgt en ægtefælle mod familiens ønske. Unge kvinders adfærd og deres seksualitet kan udfordre æresbegrebet, men drenge og mænd kan også være udsat for æresrelaterede konflikter, fx hvis en dreng/mand får til opgave at vogte over søskende for at sikre, at de følger familiens regler, eller hvis han modsætter sig et ægteskab.

Konflikter kan i værste fald medføre alvorlige overgreb som isolering, indespærring, trusler, vold, genopdragelsesrejse, tvungen forlovelse, tvangsægteskab og æresdrab.

Hvordan ser negativ social kontrol ud?

Negativ social kontrol er et delelement af æresrelaterede konflikter og kan i nogle tilfælde være første tegn på, at en konflikt er under optrapning. Negativ social kontrol finder også sted, når der ikke er tale om en æresrelateret konflikt.

Negativ social kontrol i forhold til æresrelaterede konflikter handler om styring, kontrol, handlinger eller sanktioner, der i væsentlig grad hæmmer eller begrænser den enkeltes livsudfoldelse, adfærd, valg, rettigheder af hensyn til familiens ære. Det kan fx være kontrol eller restriktioner i forhold til livsstil, uddannelsesvalg, fritidsaktiviteter, sociale relationer, valg af ægtefælle eller retten til at bestemme over egen krop. Kontrollen kan udmønte sig som pres, trusler, sanktioner, overvågning og vold.

Kontrollen kan få alvorlige konsekvenser for den enkelte i form af fx manglende frihed, ligestilling og deltagelse i skole-, beskæftigelses- og fritidsaktiviteter.

Negativ social kontrol kan komme til udtryk som

- Overvågning, tjek af mobiltelefon, sociale medier osv.
- Krav om bestemt påklædning
- Forbud mod at have fritidsaktiviteter eller et almindelige socialt liv, herunder forbud mod at ses med venner af det modsatte køn
- Forbud mod at være i (fritids)arbejde eller at tage en uddannelse
- Opfordring til at holde øje med søskende i det offentlige rum
- Trusler, verbal chikane samt psykisk og fysisk vold
- Følelsesmæssigt pres, skyld og skam
- Isolation og eksklusion fra familien eller trusler herom

Målgruppen

Æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol kan ramme alle, og denne beredskabsplan understøtter derfor arbejdet med alle borgere i Esbjerg Kommune, under og over 18 år, som udsættes for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

Borgere der er berørt af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, findes ofte i familier hvor kollektivets interesser står over individets.

En gængs opfattelse er, at de typiske ofre er teenagepiger og kvinder med anden etnisk baggrund end dansk. Denne opfattelse er ikke fyldestgørende og skaber risiko for, at vi som fagpersoner bliver blinde over for at se bekymring for personer fra andre målgrupper. Målgruppen er borgere af *begge* køn, i *alle* aldre, fra *forskellige* sociale samfundslag og fra *alle* boligområder i Esbjerg Kommune.

Konflikterne opstår i krydsfeltet mellem kønsopfattelser, kultur, etnicitet, religion, migration og nationalitet. Det er derfor vigtigt at vi som medarbejdere er faglig klædt på til at identificere og handle på bekymring for kontrol, vold eller en æresrelateret konflikt.

Forebyggende indsats - hvad skal du gøre?

Tidlig forebyggelse finder sted som en integreret del af den daglige praksis i almindelige tilbud for børn, unge og voksne. Her mødes borgerne kontinuerligt med, og uddannes i, demokratiske værdier som ligestilling, medbestemmelse og kritisk tænkning. Mødet finder sted i tilbud som fx sundhedsplejerske, dagtilbud, skole, ungdomsuddannelse, fritidstilbud og foreninger. For voksne og unge over 18 år sker det primært i beskæftigelses- og uddannelses tilbud, kultur- og fritidstilbud og ved deltagelse i foreningsliv og boligsociale indsatser.

Når du oplever tidlige tegn og signaler

Din forebyggende opgave starter, når du oplever tidlige tegn og signaler på negativt kontrollerende tænkning eller bekymrende fokus på værdier vedrørende familiens ære. Du kan i mange tilfælde tilgå barnet/den unge/den voksne med en nysgerrig og undrende tilgang. Via spørgsmål, dialog, information eller ved at arbejde med emnet i fx skolen/på sprogskolen kan du medvirke til at forebygge udvikling af negativ social kontrol.

På www.nc-maerk.dk kan du finde metoder og redskaber til, hvordan du som fagperson kan arbejde med æresrelaterede sager. På samme hjemmeside er der link til et e-læringskursus til fagpersoner om god praksis i æresrelaterede sager, samt et kursuskatalog til fagpersoner.

Konkret bekymring - hvad skal du gøre?

I det nedenstående kan du læse, hvordan du skal forholde dig til konkret bekymring om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

I bilag 1 og bilag 2 finder du actioncards, der beskriver sagsgange, mulige handlinger og angiver kontaktoplysninger i sager, hvor du er bekymret for, at der kan være tale om en æresrelateret konflikt og negativ social kontrol.

Der er et actioncard for børn/unge under 18 år og et for borgere over 18 år, da sagsgangen og de mulige handlinger er forskellige, når der er tale om en borger under eller over 18 år.

Børn og unge under 18 år - hvad skal du gøre?

Hvis du har bekymring for, at et barn eller en ung under 18 år er involveret i en æresrelateret konflikt eller er udsat for negativ social kontrol, kan du på actioncardet for børn og unge i bilag 1 læse om, hvor du kan søge råd og vejledning, og hvordan du skal handle på din bekymring.

Det er vigtigt, at du som fagperson er opmærksom på følgende:

- **Tal med** barnet/den unge. Skab et sikkert rum, hvor barnet/den unge føler sig tryk til at tale uden, at andre hører med, og hvor rammerne er klare for, at du er der for at hjælpe. Vær undersøgende på, hvad barnet/den unge oplever, og hvordan du kan støtte barnet/den unge. Hvis du vurderer, at det er sikkert for barnet/den unge, kan du tale med forældrene og være nysgerrig på, hvad der ligger til grund for, at barnet/den unge indskrænkes socialt. Prøv at finde en forståelse og en fælles løsning.
- Tal med din leder om din bekymring/hvad I kan gøre for at **støtte** barnet/den unge
- Hvis din bekymring omhandler forældrenes adfærd og du har skabt et trygt rum, hvor barnet kan dele sine oplevelser med dig, er det vigtigt, at du **ikke lover barnet/den unge fuld fortrolighed**. Du skal tale med barnet/den unge om, at det kan blive nødvendigt at inddrage forældrene i bekymringen, hvis nogen skal kunne hjælpe. I æresrelaterede sager kan det have konsekvenser for barnet/den unge at inddrage forældrene for tidligt i forløbet. Søg derfor sparring ved Familierådgivningen på telefon 7616 3508.
- Du har som fagperson **skærpet underretningspligt**. Det betyder, at du har pligt til at reagere, alene på baggrund af forhold, der giver formodning om, at et barn eller en ung har behov for særlig støtte.

Du kan henvende dig til Familierådgivningen for **råd og vejledning**, drøftelse af din bekymring og underrettningens indhold på tlf. **7616 3508**.

Når du kontakter Familierådgivningen, skal du beskrive din bekymring, samt din vurdering af, om der er en akut fare og i så fald om barnet er sikret.

Uden for arbejdstid, **hvis situationen er akut** kontaktes politiet på tlf. **114**. Politiet vil sørge for at inddrage en rådighedsvagt ved Familierådgivningen, der tager ansvar for det videre forløb.

Efter underretningen - det videre sagsforløb:

Efter modtagelse af underretningen vil Familierådgivningen træffe afgørelse om det videre sagsforløb. Familierådgivningen vil vurdere om situationen med familien er eskaleret og har udviklet sig ud over en bekymring, foretage risikovurdering og vil vurdere eventuel inddragelse af:

- Politiet
- Sikkerhedskonsulenter for sparring, risikovurdering og eventuel sikkerhedsplan
- Ved genopdragelsesrejser inddragelse af sikkerhedskonsulenterne, RED Rådgivning eller VISO

Voksne over 18 år - hvad skal du gøre?

Hvis du som fagperson er bekymret for eller har konkret viden om, at en borger over 18 år er udsat for æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol, kan du på Actioncardet bilag 2 for voksne se, hvordan du kan hjælpe/støtte den voksne, samt hvordan du skal handle.

Det er vigtigt, at du som fagperson er opmærksom på følgende:

- **Tal med** borgeren, som du er bekymret for, når der er mulighed for at gøre det alene. Spørg ikke ind til konkrete beskrivelser i samtaler, hvor borgeren har et familiemedlem med som bisidder, medmindre vedkommende selv åbner op for emnet. Fortæl om mulighederne for at få hjælp, og hvad en beslutning om at søge hjælp kan indebære. I nogle tilfælde vil det kræve en ekstra indsats at sikre, at borgere, der ikke tidligere har været vant til at træffe beslutninger om deres eget liv, bliver inddraget og får ejerskab over beslutningerne. Oplys borgeren om mulighed for at inddrage Voksen Myndighed og sikkerhedskonsulenterne.
- Tal med din leder om din bekymring og hvad I kan gøre for at **støtte** borgeren.
- Du kan **søge sparring** ved de regionale sikkerhedskonsulenter eller RED rådgivning. Der kan være tale om uformel sparring eller vurdering af, hvorvidt bekymringen kræver handling.
- Henvender borgeren/du dig til Esbjerg Kommune, Voksen Myndighed for rådgivning, vurderes det om der er behov for at tilbyde og udarbejde **en handleplan** for borgeren efter Servicelovens § 12a. Tlf: **2463 6831** (henvendelse indenfor almindelig åbningstid).
- **I akutte sager**, hvor en borger er i fare, kan du hjælpe borgeren med at kontakte politiet på tlf. **114**
- Hvis du er bekymret for **borgerens sikkerhed**, skal du forsøge at motivere borgeren til samarbejde med de regionale sikkerhedskonsulenter, der kan foretage en risikovurdering samt eventuelt udarbejde en sikkerhedsplan for borgeren. Sikkerhedskonsulenterne har ikke myndighed på området. Du eller borgeren kan kontakte sikkerhedskonsulenterne på tlf. **6375 8800**. Ved samtykke fra borgeren kan du med fordel orientere Voksen Myndighed om, at der er etableret et samarbejde med sikkerhedskonsulenterne.
- Hvis du er **bekymret for børn i familien**, har du skærpet underretningspligt. Ring til Familierådgivningen på tlf. **7616 3508** for råd og vejledning om en eventuel underretning. Ved akutte situationer uden for åbningstid kontaktes politiet på tlf. **114**. Politiet vil sørge for at inddrage en rådighedsvagt, der tager ansvar for et videre forløb.

Øvrige handlemuligheder som fx Red Rådgivning, kontakt til Krisecentre og Safehouse er angivet i Actioncard.

Særlig lovgivning på området

Retssikkerhedsloven § 11 e giver mulighed for at udveksle oplysninger én gang uden samtykke mellem bl.a. skole, SFO, sygeplejerske, fritidshjem, Familieretshuset og myndigheder, der løser opgaver inden for området for udsatte børn og unge. Udvekslingen skal anses nødvendig som led i det tidlige eller forebyggende samarbejde om udsatte børn.

Barnets lov § 137 stk. 2 giver mulighed for at holde en samtale med barnet/den unge i forbindelse med vurderingen af en underretning uden samtykke eller tilstedeværelse fra forældremyndighedsindehaver.

Barnets lov § 126 giver mulighed for at udveksle oplysninger i en børnehussag mellem politi, sundhedsmyndigheder, autoriserede sundhedspersonaler og kommunale myndigheder om rent private forhold vedrørende barnets eller den unges personlige og familiemæssige omstændigheder, hvis udvekslingen anses som nødvendig for barnets eller den unges sundhed og udvikling.

Barnets lov § 21 stk. 1 giver mulighed for at foretage en undersøgelse af eventuelle andre børn og unge i familien.

Serviceloven § 12 a forpligter kommunen til at tilbyde gratis rådgivning til borgere, der henvender sig på grund af æresrelaterede konflikter.

Serviceloven § 12 a stk. 2 giver borgere, der risikerer at blive eller er udsat for en alvorlig æresrelateret konflikt, ret til at få tilbudt en handleplan, hvis kommunen vurderer et behov herfor.

Udlændingeloven §44 C forpligter kommunen til at rette henvendelse til Udlændingestyrelsen i sager, hvor kommunen har kendskab til eller begrundet mistanke om en forestående eller igangværende genopdragelsesrejse eller andet udlandsophold af negativ betydning for en mindreårig.